

Paweł Hermanowski

Symposium misjologiczne: „Jan Paweł II w Maroku”, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego (25 marca 2010)

Nurt SVD 44/1(127), 315-318

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Symposium misjologiczne: *Jan Paweł II w Maroku*, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego (25 marca 2010)

Paweł Hermanowski

Sekcja Misjologii Wydziału Teologicznego UKSW oraz Instytut Papieża Jana Pawła II w Warszawie zorganizowały Symposium Misjologiczne na temat: „Jan Paweł II w Maroku”. Prelekcje odbyły się na UKSW 25 marca 2010 roku. Celem organizatorów było ukazanie stanowiska Jana Pawła II w kwestii dialogu Kościoła z islamem, w kontekście pielgrzymki papieża do Maroka.

Wykładowców, gości i studentów powitał o. Wojciech Kluj OMI i życzył zebrany owocnych obrad. Oficjalnego otwarcia symposium dokonał J.E. Moha Ouali Tagma, Ambasador Królestwa Maroka w Polsce. Rozpoczął on od wyjaśnienia osobliwego faktu pielgrzymki głowy Kościoła do Maroka.

Królowie Maroka – Mohamed V, Hassan II i Mohamed VI – wyznawali zasadę tolerancji, pokoju i dialogu, zgodnie ze słowami: „wierzymy we wszystkich proroków Boga i nie robimy żadnej różnicy między nimi (co do wiary w ich posłannictwo)” – powiedział Ambasador i podkreślił konstytucyjnie zagwarantowaną w Maroku wolność wyznania. Wyjaśnił także, że przemówienie Jana Pawła II na temat Boga Jedynego, skierowane do młodzieży, miało na celu uchronienie ich przed zaniedbywaniem podstawowych wartości.

1. 14 km od Europy

Po wystąpieniu J.E. Moha Ouali Tagmy rozpoczęły się referaty studentów Naukowego Koła Misjologów UKSW.

Związłą charakterystykę Maroka zaprezentowały Martyna Zielińska i Agata Buczkowska. Studentki przedstawiły państwo, rządzone obecnie przez króla Mohameda VI, w aspekcie geograficznym, gospodarczym i społecznym. Tylko 14 km dzieli Maroko od Europy, a jednak pozostaje ono dla nas tajemniczym królestwem – brzmiało ostatnie zdanie tej prelekcji, do którego chętnie odnosili się później kolejni mówcy.

Następnie pracę polskich misjonarzy w Maroku omówiła syntetycznie Karolina Dziewulska. W latach 1926-2009 posługiwało tam 34 misjonarzy z Polski. Obecnie na misjach przebywają 3 Polki i 2 Polaków. Określenie „misja” zostało w odpowiedni sposób doprecyzowane. Praca w Maroku jest bardzo trudna. Zabronione jest noszenie symboli chrześcijańskich i otwarte głoszenie Dobrej Nowiny – wyjaśniła studentka. Posługa misjonarzy ogranicza się do pomocy humanitarnej i prowadzenia kościołów.

Kolejnym punktem sympozjum był pokaz filmu „Jan Paweł II w Maroku”. Szczególną uwagę widzów zwrócił gest ucałowania przez papieża ziemi marokańskiej, tuż po wylądowaniu w Casablance. Dalsze zdjęcia przedstawiały już mszę świętą, odprawioną dla przebywających w Maroku chrześcijan. Następnie pokazano przejazd papieża na stadion i Jego przemówienie, które co chwila przerywały gromkie brawa. W czasie przemówienia w pobliżu Ojca Świętego siedział król Hassan II.

2. Tradycja i nowoczesność

Przedstawienia historii Maroka podjął się jeden z organizatorów sympozjum, o. Jarosław Różański OMI. „Kluczem do zrozumienia dziejów Maroka jest skład etniczny tego kraju, zamieszkałego przez Arabów i rdzennych Berberów” – powiedział o. Różański. Kierownik katedry misjologii podkreślił znaczenie Berberów, wskazując na utworzenie przez nich w IV wieku przed Chrystusem królestwa Mauretanii. Przeszło ono później pod panowanie Rzymu, a dopiero w VII wieku zostało podbite przez Arabów.

Mimo silnej tożsamości plemiennej władza sułtańska, nazwana później po europejsku królewską, stopniowo umacniała się od czasu, gdy w XVII wieku panowanie objęła dynastia Alawitów, która rządzi do dziś. 200 lat później Maroko częściowo straciło niepodległość na rzecz Francji i odzyskało ją dopiero po II wojnie światowej.

Budując nowe państwo, Mohammed V nie oparł władzy na elicie arabskiej, ale na Berberach. Konflikt Arabów i Berberów jest odwieczny – podsumował o. Różański.

Piąty wykład wygłosił Krzysztof Śliwiński, były ambasador RP w Maroku. Przekazał on swoje doświadczenia z Maroka, w kontekście osoby króla Hassana II.

„Dwór praktykuje (by dać przykład ludowi) ceremonie pobożne, wykraczające nawet poza pobożność zwykłego muzułmanina” – powiedział Śliwiński. Ambasador przeczytał też fragment wspomnień

Hassana II z jego wizyty w Watykanie. „Pierwszym moim uczuciem był kompletny brak duchowego wymiaru. (...) Ale potem, nagle, pośród tych wszystkich skarbów, pojawiła się biała, prosta sylwetka, która porusza się bez hałasu, która prześlizguje się, a nawet unosi. W tym momencie, jako praktykujący muzułmanin, byłem poruszony”.

Następną prelekcję – „Kościół w Maroku wczoraj i dziś” – wygłosił kolejny z organizatorów, ks. Aleksander Seniuk z Instytutu Jana Pawła II. „Kościół w Maroku gromadzi ludzi różnych narodowości. Dużą grupę chrześcijan stanowią studenci i pracownicy na kontraktach. Ogółem jest tam około 64 tysięcy ludności katolickiej” – powiedział wicedyrektor Instytutu. Prelegent wspominał też o porozumieniu między Kościołem a rządem marokańskim, na mocy którego istnieje możliwość działalności charytatywnej i społecznej oraz posiadania przez Kościół majątku.

Ks. Seniuk wskazał na wielowiekową tradycję współistnienia chrześcijan i muzułmanów. „Zachował się list papieża Grzegorza VII do sułtana Maroka An Nazira z 1073 roku. Papież nazywa tam sułtana bratem w Abrahamie i dziękuje za opiekę nad chrześcijanami” – powiedział.

Następnie „cechy charakterystyczne Islamu marokańskiego” przedstawiła dr Aldona Piwko. „Silne wpływy Zachodu nie spowodowały zatracenia religijności Marokańczyków, ale jest to religijność liberalna” – powiedziała dr Piwko i wskazała na przykład stosunku Marokańczyków do alkoholu. Jego sprzedaż nie jest zabroniona, a państwo jest znaczącym producentem win i kilku rodzajów piwa. Jednakże w sklepach półki z alkoholem są często zakryte, żeby nie urazić religijności pobożnych muzułmanów.

Większość Marokańczyków to sunnici, którzy mówią o sobie „ludzie tradycji i wspólnoty”. Popularny jest również sufizm, ruch religijno-filozoficzny, podkreślający konieczność ascezy, pozbawiony jednak rytuałów ortodoksyjnych muzułmanów.

„W Maroku istnieje wolność prasy, a także równość płci. Kobiety są policjantkami, politykami... Mają prawo zastrzec, że chcą być jedynymi żonami. Ale nie u Beduinów” – powiedziała na zakończenie dr Piwko.

3. Specyfika dialogu

Kolejnym prelegentem był ks. Kazimierz Wańka. Mówił na temat teocentrycznego charakteru moralności w islamie. W religii muzułmanów trudno jest wyodrębnić etykę jako odrębną naukę o warto-

ściach. Drogą muzułmanina nie może być rozum, lecz poznanie woli Boga. Dlatego właśnie rozwija się tam raczej teologia moralna, która przyjmuje postać prawa – szariatu. Dobrym wyjaśnieniem istoty rzeczy jest słowo islam, które oznacza: „podporządkować się Allahowi”.

Mówca podkreślił wpływ tradycji judeo-chrześcijańskiej, szczególnie widoczny w dziedzinie moralności. Odmierna od zachodniego systemu wartościowania jest jednak gradacja czynów. W islamie dzieli się je na 5 kategorii: nakazane, dobrowolne, obojętne, naganne i zakazane. Ich wykonanie różni się ciężarem odpowiedzialności moralnej. „Bez względu na to, przyczyną i ostateczną normą postępowania jest suwerenna decyzja Boga” – zakończył ks. Wańka.

Kwestię „dialogu z islamem w ujęciu Jana Pawła II” przedstawił prof. Eugeniusz Sakowicz. Wykładowca UKSW przypomniał liczne przemówienia papieża-Polaka do muzułmanów i o muzułmanach, w których podkreślone jest ich umiłowanie woli Bożej. Wspomniał też encyklikę *Redemptor hominis*, gdzie Ojciec Święty wyjaśnia otwartość Kościoła na dialog międzyreligijny. Prelegent zwrócił też uwagę na takie sformułowania jak „tajemnicza obecność Jezusa w sercach niechrześcijan” i „pedagogia dialogu”. „Pontyfikat Jana Pawła II był wielkim aktem odkrywania braterstwa” – podsumował prof. Sakowicz.

Ostatnim mówcą był o. dr Adam Wąs SVD, z Centrum Dialogu Kultur w Pieniężnie. Tematem jego wystąpienia był „Jan Paweł II wśród muzułmanów. Od Casablanki do meczetu Umajjadów”. To do tej świątyni papież wstąpił boso 6 maja 2001 roku.

W podsumowaniu ks. Wąs stwierdził, że poglądy Jana Pawła II są otwarte pod względem społecznym, ale konserwatywne pod względem teologicznym, a Ojca Świętego nazwać można inkluzywistą.

Symposium „Jan Paweł II w Maroku” spotkało się z pozytywnym odbiorem słuchaczy.